

ВІСНОВОК
антикорупційної експертизи проекту
Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів
(щодо тимчасового виїзду за кордон українських моряків під час
воєнного стану в Україні)»

Картка проекту

Ініціатор(и) проекту Закону: Дубінський О.А.	Метою проекту є встановлення законодавчих норм щодо можливості виїзду українських моряків, які мають діючі Свідоцтва фахівця та діючі договори (контракти), за межі України в період дії правового режиму воєнного стану	Проект Закону (реєстраційний № 7461 від 13.06.2022) опрацьовується в комітеті
--	--	---

Резюме антикорупційної експертизи

За результатами проведення антикорупційної експертизи Національне агентство ідентифікувало у проекті Закону корупціогенні фактори, зокрема недотримання принципу юридичної визначеності.

Опис виявлених корупціогенних факторів

1. Нечітка, з порушенням принципу юридичної визначеності, регламентація прав, обов'язків чи відповідальності юридичних та фізичних осіб у будь-якій сфері правового регулювання

Необґрунтоване встановлення пільг, переваг або інших привілеїв для юридичних та фізичних осіб.

1.1. Проектом Закону пропонується ч. 1 ст. 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» додовнити новим абзацом.

Передбачено, що не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язані моряки (капітан, інші особи командного складу, особи суднової команди), які мають діючі Свідоцтва фахівця, видані відповідно до Кодексу торговельного мореплавства України, та діючі трудові договори (контракти).

Однак пропонована редакція положення законопроекту є нечіткою, необґрунтовано зумовить переваги для певної категорії моряків і, як наслідок, ризик зловживань.

Згідно зі ст. 49 Кодексу торговельного мореплавства України (далі – Кодекс) капітан, інші особи командного складу і суднова команда є екіпажем судна. У ст. 51 цього Кодексу визначені вимоги до членів екіпажу. Процедури і вимоги до видачі кваліфікаційних документів та підтверджень до них встановлені Порядком видачі кваліфікаційних документів особам командного

складу суден та суднової команди морських суден, затвердженим наказом Міністерства інфраструктури України від 18.10.2013 № 812 (далі – Порядок). Відповідно до п. 1.3 Порядку кваліфікаційними документами є диплом та свідоцтво фахівця.

Таким чином, свідоцтво фахівця є лише одним із кваліфікаційних документів моряків.

В абз. 1 ст. 51 Кодексу визначено, що до зайняття посад капітана та інших осіб командного складу судна допускаються особи, які мають відповідні звання та пройшли обов'язкову підготовку. Відповідно до абз. 1 п. 1.5 Порядку особам командного складу морських суден, яким у встановленому порядку присвоєні звання, видаються дипломи (Certificate of Competency) i підтвердження до дипломів встановленого зразка.

Згідно з абз. 2 п. 1.5 Порядку особам командного складу морських суден, яким не передбачено присвоєння звань, i особам суднової команди морських суден видаються свідоцтва фахівця (Certificate of Proficiency) встановленого зразка.

Окрім цього, свідоцтва фахівця (Certificate of Proficiency) установленого зразка видаються особам командного складу i суднової команди морських суден, які пройшли підготовку з проведення вантажних операцій на танкерах (нафтових, хімовозах i газовозах), на суднах, на які поширюється дія Міжнародного кодексу з безпеки для суден, що використовують гази або інші види палива з низькою температурою спалаху, що експлуатуються в полярних водах, відповідно до вимог Полярного кодексу, а також особам командного складу, відповідальним за охорону судна (офіцер з охорони судна) (абз. 3 п. 1.5 Порядку).

Отже, члени екіпажу (капітан, інші особи командного складу, особи суднової команди) можуть мати як свідоцтва фахівця, так i дипломи (підтвердження до дипломів), які відповідно до Кодексу є кваліфікаційними документами.

Враховуючи зазначене, запропоноване у проєкті діюче Свідоцтво фахівця як єдиний кваліфікаційний документ для можливості виїзду за кордон призведе до виїзду лише частини моряків, які мають такі свідоцтва фахівця, що створює необґрунтовані переваги для цієї категорії моряків серед інших та призведе до корупційних ризиків під час такого виїзду.

1.2. У проєкті використовується формулювання «діючі Свідоцтва фахівця».

Тобто йдеться про строк дії кваліфікаційних документів. Однак строк дії окремих з таких документів є необмеженим.

Так, відповідно до п. 1.6 Порядку строк дії дипломів осіб командного складу морських суден, яким у встановленому порядку присвоєні звання, та

свідоцтв фахівця осіб командного складу морських суден, яким не передбачено присвоєння звань, і осіб суднової команди морських суден необмежений.

Строк дії підтвердження до диплома не може перевищувати 5 років від дати проведення засідання державної кваліфікаційної комісії, на якому було прийнято рішення стосовно присвоєння звання чи кваліфікації або повторного підтвердження диплома.

У п. 1.6 Порядку строк дії свідоцтва фахівця визначений лише для моряків, зазначених в абз. 3 п. 1.5 Порядку (перелік зазначений вище), і становить 5 років.

Отже, реалізація положень проекту Закону в пропонованій редакції («діючі Свідоцства фахівця») обумовить виїзд за кордон лише частини моряків – зазначених в абз. 3 п. 1.5 Порядку, оскільки строк дії їхніх Свідоцтв становить 5 років.

Зазначене унеможливить досягнення заявленої мети проекту Закону, а також створить необґрунтовані переваги для окремої категорії моряків, зазначених в абз. 3 п. 1.5 Порядку, а саме – особам командного складу і суднової команди морських суден, які пройшли підготовку з проведення вантажних операцій на танкерах (нафтових, хімовозах і газовозах), на суднах, на які поширюється дія Міжнародного кодексу з безпеки для суден, що використовують гази або інші види палива з низькою температурою спалаху, цю експлуатуються в полярних водах, відповідно до вимог Полярного кодексу, а також особам командного складу, відповідальним за охорону судна (офіцер з охорони судна).

Таким чином, всі інші категорії моряків не підпадають під запропоноване регулювання та не зможуть виїздити за межі України, незважаючи на наявність у них кваліфікаційних документів.

Рекомендації НАЗК:

внести зміни до проекту Закону, якими у пропонованому новому абзаці ч. 1 ст. 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» слова «діючі Свідоцства фахівця, виданого» замінити словами «діючі кваліфікаційні документи та підтвердження до них, видані».

Висновок:

проект Закону містить корупціогенні фактори та потребує доопрацювання з урахуванням наданих рекомендацій.

Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції

Олександр НОВІКОВ